

Rigsdagstidende.

1851. Forhandlingerne paa Landstinget. № 284.

Anden Session.

102det Møde.

Tirsdag Aften den 18de Marts.

(Fortsat).

Ordføreren (fortsat): Comiteens Pluralitet har derfor troet, at burde holde sig fast til den historiske Grund, saaledes at man har villet indskrænke de yderlige Begunstigelser der ere tilstaaede, til de ældre Godser, for hvilke man antog, at Analogien af ældre Bestemmelser talte, men derimod ikke med Hensyn til de nyere Godser, men at man der ogsaa burde blive staaende ved det Historiske, ved det, som var tilstaaet dem ved de Bestemmelser, der ere grundede i Resolutionen af 1ste Juli 1846. Det er det Hovedspørgsmaal, hvorom Comiteens Medlemmer ikke have kunnet blive ganske enige, og med Hensyn til hvilket der er afgivet 2 forskjellige Voter. Med Hensyn til det andet Punkt, da er dette ikke af nogen principal Natur og kan altsaa først komme under Omtale, naar Paragraphen, hvortil det hører, bliver at afgjøre, og jeg skal derfor for Dels blot ikke gaae ind derpaa.

Thalbitzer: Det er ikke alene Udvalget, men ethvert Medlem af Thinget, der ønsker Selveiendom fremmet, ikke alene paa Statens, men ogsaa paa det private Gods; det er alene om Maaden, hvorpaa dette skal skee, at man er uenig. Men man maa vistnok indrømme, at naar det skal gaae frem paa de private Godser, maa Staten ikke vedblive at være Godseier hverken paa de ældre eller de nyere Godser, og derfor maa man holde paa Lovforslaget, saaledes som det er, at Staten, naar den vil fremme Selveiendom, fremmer det overalt. Hvis der kunde være Tale om, at Staten skulde lide et betydeligt Tab, eller, som Majoriteten har udtrykt det, Skatteyderne vilde

komme til at føle det, hvis man ikke gjorde den Forskiel, som af Majoriteten er foreslaaet, var det noget ganske Andet; men det er min Overbevisning, at tværtimod maae Skatteyderne strax føle Lettelse og ikke tabe; thi Staten vil, efter den Maade, som her er foreslaaet i Lovforslaget, absolut have Fordeel ved at lade Godset gaae over til Selveiendom. De Fæstere, der svare en ringe Afgift, komme nemlig til at betale mere, da de skulle give efter hvad en Fæster efter de nærværende Forhold giver. Staten kommer derimod til at bespare Administrationsomkostningerne, der ere betydelige for Private, men dog endnu betydeligere for Staten, naar den er Godseier. Altsaa, jeg troer ikke, at Skatteyderne ville føle noget Tab derved, tværtimod troer jeg, at Skatteyderne ville føle Lettelse, naar alt Godset gaaer over til Selveiendom. Det kan vel være muligt, hvis Staten blev ved at være Godseier, at der i en fjern Fremtid kunde komme bedre Conjuncturer og Staten paa den Maade mulig komme i Besiddelse af en større Formue og Indtægt, men det er Noget, som er skult for os, hvad Fremtiden vil føre med sig, saa det kan ligesaagodt gaae til den modsatte Side. Der er ogsaa en anden Fordeel, man maa see hen til at Staten nyder, navnlig den, at det for Staten er endnu vanskeligere end for den private Godseier efter den bestaaende Lovgivning at blive af med saadanne Fæstere, som ere daarligere Betalere og ikke svare hvad de skulle; thi Staten vil vistnok trykke sig endnu mere end de private Godseiere ved at sætte dem fra Gaarden. Derimod forholder det sig ganske anderledes, naar Bønderne blive Selveiere, saa vil det gaae meget lettere med at faae den, som ikke kan betale, sat fra sit Sted, end naar han er Fæster; og dette er saameget vigtigere som det vistnok er ikke ubetydelige Tab, som Staten